

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

ГОД. XIV.

НЕДЕЉА 14. ЈУЛА 1896.

БРОЈ 29.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА ДИНАРСКИХ ОД ВРСТЕ

Цена:

За Србију на годину	6 ДИНАРА
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УМУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. — НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

НАРЕДБА

У § 128 гр. суд. пост. стоји овако наредбе:

„Парничари, којима је рочиште за суђење одређено пре подне, треба да буду код суда до 9 сахата, а они, којима је одређено рочиште после подне, треба да буду код суда до 3 сахата. Који до тога времена не дође но доцније, а не оправда изостанак, платиће од једног до три талира како коме суд досуди.

Парничари дошавши на време у суд, не смеју се удаљавати док се спор не пресуди.“

Овога законскога прописа многи се од парничара не придржавају, већ неуредним доласцима на суђење ометају суд те не може на време да пресуди одређена рочишта, а тиме се штете и интереси појединаца а и сами судски послови трпе застој.

Да би се суђења на време могла почињати и свршавати а спорови правилније и потпуније извиђати, суд општине града Београда

Наређује:

Да се у будуће парничари строго придржавају поменутог законског наређења, јер, у противноме, суд ће законом одређену казну примењивати на спрам сваког парничара који на одређено време не буде пред судом а изостанак не оправда.

Од суда општине града Београда 8. Јула 1896. год. СБр. 7757. у Београду.

ОБЈАВА

Према решењу господина Министра војног од 26. Јуна о. г. ЕПМ 3403 и акту команданта дунавске дивизијске области од 6. Јула 1896. ЕМ 3835, почеће ове године набавка сена и сламе за војени сењак у Београду куповином од народа од 25. Јула о. г.

Комисија ће сено и сламу примати сваког дана од 7 сати па до 12 пре подне и од 2 до 7 сати по подне и то само кад су леши дани.

Цена сену одређена је 5 а слами 2 динара од сто кграма.

Примљено сено и сламу плаћаће комисија у сењаку одмах по предаји.

Сено и слама примаће се и за старе дугујуће порезе и оружни зајам а и од оних лица или општина, којима је позајмица учињена ранијих година и овог пролећа.

С тога суд општински наређује, да сви дужници неизоставно ове године врате све што држави дугују, како сено и сламу тако и пшеницу.

Пшеница ће се примати у граду код профијантског слагалишта.

Од суда општине београдске 8. Јула 1896. год. АБр. 5447.

ОБЈАВА

Према члану 18-том правила о водоводу, таксу за воду треба плаћати за сваки месец у напред, и то сваког првог дана у месецу.

Ово се саопштава грађанству с тим да ће се противу сваког, који не буде према горњем правилу уредно плаћао таксу за воду, употребити законске мере, а поред тога, обуставиће се свакоме давање воде, док се таксе за воду и трошкови не исплате.

Из канцеларије водоводног одсека општине града Београда, ВБр. 2316, 6. Јуна 1896. год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК
30. Маја 1896 год.

Председавао председник београдске општине г. Мијајло М. Богвић, присуствовали чланови суда г. Јован Антијевић и Мих. П. Живдиновић, од одборника били: г. Д. С. Милутиновић, Стеван П. Поповић, Ђорђе Димитријевић, Спасо Илић, С. Ђ. Јорговић, Сава Ковачевић, Љуб. Марковић, М. Штрбић, Влад. М. Ђорђевић, С. в. М. Цевајровић, Никола Бошковић, Голуб С. Јанић, Д. м. Ј. Стјковић, Н. Спасић, Н. Антоновић, Михаило Михаиловић, Дим. Гавриловић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 23. Маја 1896. године и примљен је без измене.

II

По прочитању акта управе вар. Београда и њених одељака АБр. 4298, 4070, 4013, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио

да су му непознати: Риста Поп Анђелков, бугарски емигрант; Петар Пејић Фијакериста; Петар Радојчић, бив. жандарм; Милан Травањ олд. скитница; Драгомир Гарић из Крагујевца скитница и Драгутин Кочовић из Јагодине, скитница.

III

По прочитању молбе Јована Јовановића чиновника трошаринског а по препоруци Управе општине трошарине АБр. 4339, одбор је решио: одобрава се молиоцу Јовану Јовановићу тридесет дана осуетва од дужности ради лечења с тим, да му се исто има рачунати од дана кад га стане употребљавати.

IV

Председник износи одбору на решење молбе којима се траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби АБр. 4212 и 4478 одбор је изјавио мишљење,

да се Максиму С. Савићу може дати тражено уверење; да се Љуби Ж. Јована Туковића може дати уверење само о томе каква је она сродница са покојном Савком Денић.

V

Председник извештава одбор, да је кварт варошки тражио актом АБр. 3011 уверење, да Владислав син Ђорђа Илића трговца, нема ни покретног ни непокретног имања; да је Суд општине решио, да се кварту изда уверење, да Владислав заиста нема имања; да је против тога протествовао Павле Цветковић доказујући, да Владислав није сиром човек; да је Суд општински, пошто је саслушао и Владислава, решио, АБр. 4149, да се Павле Цветковић одбије од тражења и да издато уверење АБр. 3011 остаје у важности.

По саслушању овога и по прочитању дотичних акта, одбор је решио,

да се издато уверење АБр. 3011 о немаштини Владислава Илића опозове и сматра као да не постоји, пошто Владислав није сиротнога стања.

VI

По прочитању протокола лицитације АБр. 4322 држане за издавање под закуп општинскога плаца у ратарској улици, одбор је решио,

да се општински плац у ратарској ул. изда под једногодишњи закуп а по прописаним погодбама Живану Бугарчићу за две стотине педесет динара годишње кирије.

VII

Председник извештава одбор, да је Ђорђе Нешић главни благајник, у свему извршио решење одборско од 4. априла 1896. године АБр. 1285, и да је о томе извршењу поднео пуно-важна документа.

Одбор је примио к знању ово извршење одборског решења.

VIII

Председник износи одбору на решење молбу друштва „Лумир“, да се једанпут за свагда ослободи плаћања такса за држање друштвених забава.

По прочитању те молбе АБр. 4174, одбор је решио,

да друштво „Лумир“ буде дужно за сваку забаву по особ молити Суд општински, да га ослободи плаћања таксе и Суд ће општински према своме нахођењу и досадањој пракси поступати потим молбама.

IX

По прочитању молбе Драг. Стаменковића главног секретара Држав. Савета АБр. 4820, одбор је решио,

да се одмах предузме просецање регулационим планом предвиђене улице од Булевара у Скадарску, и да се за ово потребно земљиште експроприше.

X

Председник износи одбору на решење акт г. мин. финансија у коме се чине примедбе на нову трошаринску тарифу поднету на одобрење, а којим се одобрава предложена измена члана 10-ог привремених правила од 1890. године.

По прочитању тога акта АБр. 4283, одбор је решио,

1., Да се умоли Влада Његовог Величанства, да на прописани начин узакони измену члана 10-ог привремених правила о наплаћивању трошарине од 21. Децембра 1890. године, предложено решењем одборским од 18. марта 1896. год. АБр. 2157.

2., Да се предлог одбора општинског од 19. фебруара 1896. год. АБр. 1552 и од 18. марта 1896. год. АБр. 2157 о установљењу нове трошаринске тарифе повуче натраг, и да и даље остане у важности трошаринска тарифа од 17. јула 1893. године.

XI

По прочитању акта Управе вар. Београда АБр. 4340, одбор је решио,

да се путеви што воде у Топчидер преко брда на Бањицу и Чукарицу оправа и омогуће за саобраћај, а основна њихова израда да се одложи за доцније.

XII

Председник понова износи одбору на решење молбу Тасе Павловића овд. пескара о регулацију његовога имања у Савамалској улици. Одбор је одлучио,

да суд општински одреди комисију, која ће на лицу места извидити ствар и дати своје мњење, како би се ова молба могла задовољити.

XIII

Председник надзорне комисије за осветљење и трамвај г. Ђока Станојевић извештава одбор, да је друштво трамвајско одговорило, да не може усвојити примедбе одбора, донете у седници одборској од 10. маја 1896. год. односно реда вожње трамвајске, дајући своје противразлоге.

По прочитању тога одговора друштвеног АБр. 4310, одбор је решио,

да се извести друштво трамвајско, да одбор остаје при својим примедбама донетим у седници одборској од 10. маја 1896. и да се позове, да то решење одборско у свему извршује,

Не хтедне ли друштво респектовати ово решење одборско, да се општина обрати државној власти с молбом, да она натера друштво, да уважава и извршује решења одборска издата на основу уговора.

XIV

По прочитању извештаја судског, поднетог услед решења одборског од 16. маја 1896. год. АБр. 3071, односно молбе Петра М. Михаиловића због цубока; одбор је одлучио,

да се о овоме предмету решава у првој седници за овом.

XV

Сходно одлуци одборској од 23. маја 1896. год. АБр. 4522, Председник подноси списак општинских плаћања.

По прочитању тога извештаја, одбор је решио, да се општина београдска под досадашњим погодбама може привремено задужити код једног од београдских новчаних завода са сто хиљада (100.000) динара, и да се тим новцем исплати Управи фондова за неплаћене интересе на дуг интабулисан на имање купљено од Браће Карапеша, и дуг Панти Живковићу за израђене калдрме, а остатак да се употреби на општинске радове.

XVI

Услед тога, што је општина београдска неколиким пресудама осуђена на накнаду штете учињене услед регулација вароши, одбор је решио, да одборници г.г. Коста Петровић, Тих. Ј. Марковић, Настас Антоновић, Драг. Стаменковић и Дим. Гавриловић проуче сва акта о овим осудама и да виде и поднесу одбору извештај, да ли има и до ког општинског часника кривице, што је општина на плаћање ових великих оштета осуђена.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА)

Одбор општине београдске, решавајући о преносу концесије за електрично осветљавање Београда и о понуди за зајам општински, одлучио је: да се дебате о тим предметима, по стенографским белешкама, објаве.

I.

О преносу концесије за електрично осветљавање Београда од српско-француског друштва за осветљење и железнице на безимено друштво:

(Продужење)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК ОДБОРА ОПШТ. БЕОГРАДСКЕ
држан 1. марта 1896. г.

Председавао председник општине г. Мијаило М. Богичевић; присуствовао члан суда: г. Мијаило П. Живадиновић; од одборника били: Мих. Павловић, Дим. Довијанић, Љуб. Марковић, Дим. Милојевић, С. Ђ. Јорговић, Драг.

Стаменковић, Ник. Бошковић, Дамњан Стојковић, Ђорђе Димитријевић, Владислав М. Ђорђевић, Јарослав Безуха, Бележко деловођа г. Урош Кузмановић.

Почетак у 6¼ час. по подне.

(Свршетак састанка)

Секретар — Предлог се ваш разликује у суштини од предлога г. Мијајла Павловића. Он каже да се одговори министру тако, да је општина примила штатуте, али неће да се упушта у њихово претресање дотле, докле седиште друштва не буде у Београду.

Мијајло Живадиновић — Није, него да то најпре дође у одговор министру, да општина тражи да друштво испуњава уговор, а нарочито члан 60. који каже, да друштво има седиште у Београду. Тако исто да се одговори министру, да је општински одбор примио ове нове штатуте и сранио их са уговором и нашао да има врло много тачака, које се косе са уговором. Па после поређати те тачке.

Секретар — Дакле прима се предлог Мијајла Павловића са извештајем комисије.

Председник — Господе, овде је пала реч претресања општине, односно преноса седишта друштва у Брисел. Ми смо господо уложили протест, и шта више послали смо били једног делегата г. министру у Ниш да сиречи тај пренос, али ништа то није помогло, Нама сад не остаје ништа друго, него да судским путем тражимо да нам се очува то наше право. Ја вас, дакле молим, ако хоћете да идемо на суд, онда да решите. (Чује се: идуће седнице). Онда ћемо оставити и то за идућу седницу.

Мијаило Павловић — Њима је одобрено штатутима да седиште друштва буде у Брислу, али то нема никакве важности за нас, јер ми по уговору имамо право да тражимо, да седиште друштва буде у Београду; а уговор је за нас и за њих закон, који г. министар не може да поништи, С тога ћемо ми ићи на суд и тражити наше право.

Председник — Дакле, господо, усвајате ли, да се напише одговор г. министру, и да у тај одговор уђе прво предлог г. Мијајла Павловића а за тим извештај комисије, па да вам се тај уговор идуће седнице прочита? (Усваја се).

Данашњу седницу закључујем.

Састанак је трајао до осам часова у вече.

II.

О понуди за зајам општински:

(продужење)

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
држан 2. Априла 1896. г.

Председавао председник београдске општине г. Мих. М. Богичевић; присуствовали чланови суда: г.г. Мих. П. Живадиновић, и Јов. Антонијевић; бележко секретар г. Урош Кузмановић; од одборника били: г. г. Стеван П. Поповић, Ђорђе Димитријевић, Др. Никола Х. Николић, Спасоје Илић, Голуб С. Јањић, Драг. Стаменковић, Мих. Марковић, И. Ковалић, Благоје Милошевић, Јосиф С. Јовановић, Давид Були, Сава Ковачевић, Дим. Гавриловић, Д. С. Милутиновић, Коста Петровић, Љуб. Марковић, Дим. Довијанић, А. Ђ. Кумануди, Мих. Павловић, Дим. Милојевић, Никола Бошковић, Др. М. Николић, М. Миланиновић, Сава М. Цевапковић, С. Ђ. Јорговић, Јан. Ђ. Константиновић, Др. М. Поповић, Др. Воислав М. Суботић, Н. Антоновић, Михаило Михаиловић, Дамњан Стојковић, Влад. М. Ђорђевић, Н. Спасић, Свет. Н. Швабић, Мијаило Штрбић, Ј. Алкалај.

Почетак у 6. час. по подне.

Председник — Господе, отварам састанак одборски.

Изволте чути записник прошлог састанка.

Секретар прочита записник.

Председник — Има ли ко од господе одборника да примети што год на састав овог записника? (Нема). Објављујем да је одбор усвојио прочитани записник.

Пре преласка на дневни ред решавано је о извесним држаним лицитацијама за калдрисање вароши.

Председник — Господо сад је на реду питање о зајму. Жели ли ко од г.г. одборника да говори.

Други Стамениковић — Господо, ја сам хтео да кажем неколико речи о овоме зајму, колико и ја да се чујем овде.

Ово је питање претресано са сваке стране. Претресано је са његове нужности, и, кажу, да нам је зајам потребан; даље, питало се, да ли је он саобразан закону, и каже се, да је и с те стране повољан. Даље, питало се, да ли је овај зајам повољан по курсу и интересу. И, како сам чуо, већина је нашла да није повољан. Ја о овој страни немам шта друго да кажем до то, да и ја налазим, да су овакве гаранције, какве општина даје за овај зајам, врло јаке, и да је курс према томе заиста низак. Али то питање за мене не би било толико значајно и пресудно, кад би биле остале прилике повољне. Кад би били израђени планови од радова, које општина треба да изврши, и онда бих имао да говорим о томе, какав је овај зајам: је ли добар или није. Једино што имам да напоменем, то је, да ја поштујем добру вољу и добре жеље све господо, која су о овоме говорила, јер су они сви имали пред собом општинеке интересе. Поштујемо дакле њихову предуретљивост и њихове осећаје насупрам ових понуђача, који неће да имају обзира на гаранције, које им општина даје, и нису кавалери насупрам општине, али велим, то су све питања финансијска, на која треба у овој прилици врло мало да се обзиремо. Јер, господо, онај који тражи зајам, он га тражи због својих потреба, а онај, опет, који нуди зајам, он га нуди под условима, који му највише конвенирају. Дакле с те стране ја немам шта да приметим, и ја бих можда и дао свој глас за овај зајам; али с обзиром на најважнију околност, ја сам противан овом зајму, а то је због пласирања овог зајма.

Као што се из извештаја комисије види, а и као што сте чули овде, господо, која нуде овај зајам, не пристају да га даду sukcesивно и по часно, него хоће да нам даду од једаред цео овај капитал са плаћањем интереса на по године. Ту је, господо, највећа тешкоћа за нашу општину јер од данас кад општина тај капитал прими на до дана кад га она буде могла употребити на оно, што хоће, проћи ће извесан размак времена од пет до шест година ако не и више, па да се може цео тај капитал унети у предузеће општине. Претпоставимо сад случај, да се зајам закључи, тако, да га од данас па у року од шест месеци примимо. Онда ја вас питам, шта би ми имали да радимо с тим зајмом? Имали би прво да положимо Народној Банци што смо дужни два милијона и неколико стотина хиљада; а са осталих од прилике осам милијона шта би ми радили? По моме мишљењу, према данашњим приликама у земљи, општина не би могла тај новац нигде да пласира; јер она би могла да га да под интерес једино код Управе Фондова или код Народне Банке, али ни једна ни друга не би јој могле да плаћају на то интерес. Тако исто не би могао ни кредитни завод, ни задруга, и у опште ни један новчани завод. Дакле могли би да дамо наш новац у какву страну банку. У таквом случају у најбољим и најрећнијим приликама могли би да добијемо код каквог страног завода интерес од 3%. У том случају ми би имали чисту штету од 3 процента, које у интересу и плаћању оне диференције, које ми морамо да плаћамо. То би износило на 200.000 дин. у првој години. Друге године, кад би већ утрошили извесан капитал, ако би дотле припремили све што треба, те да можемо приступити раду, и ако би утрошили те године рецимо, два милиона, нама би остало 6 милиона, и ту би опет имали разлику од 150.000 дин. Претпоставимо

тако, да сваке године трошимо ово наших радова по два милиона, ипак би нама остајала годишње једна сума од 100.000 дин. више да плаћамо, но што би иначе плаћали. То је, господо, значајна сума за нас. Наравно да би то било у питању кад би ми могли одмах да почнемо да радимо; само да су припремљени претходни радови за те послове; јер врло је незгодна ствар, узети прво новац напред, па се после тек припремати за посао. Треба прво свршити све претходне радове, па онда тражити новац. То мене највише и руководи да сам ја противан овоме зајму у начелу.

Што се тиче пак самога зајма, ви сте видели, да и сами наши стручњаци кажу да овај зајам није лош, а ја сам се и сам лично обавестио с тим људима, и они кажу, да према нашим економским и финансијским приликама у земљи, да је овај зајам врло повољан, и да се не може очекивати, да ћемо бољи добити. Дакле, с те финансијске стране зајма, ја нисам хтео говорити, већ сам само изнео ову незгуду, која је по моме мишљењу најглавнија. Међу тим, господо, дозволите ми да кажем, да је, заиста крајње време, да Београд једном трене и да овим пословима, који су од животног интереса за Београд што пре приступимо. Послови, које Београд има да изведе такве су природе, да сваки дан чекања скупо ће нас стати. Ја остављам на страну санитарске и хигијенске прилике, ја остављам на страну моралитет, — то су у опште ствари, о којима слабо ко код нас води рачуна; здравље народно је девета брига код нас, и ја о томе нећу ни да говорим. Има код нас једно питање, које је од свију тих претежније, а то је економско-трговинско. Београд је једна велика трговачка тачка, која је по природи својој у врло срећном положају, јер је одређен да спаја Запад са Истоком. Београд несме ни у природном ни у економско политичком погледу, то, што му је природа дала да напусти и упропасти, јер, господо, у доцнијој будућности може бити, да ћемо се горко кајати за тај наш нехат. Београд мора према природном свом положају да се брине, да учини све што је могуће да осигура српској трговини један центар, где ће бити заклоњена од олујина, од ветрова, који са разних страна дувају. Ви, господо, чујете сваки дан, како се ова наша суседна паланка, Земун, припрема да једног дана постане опасан ривал Београду. Земун, господо, има свој кеј, то је предузеће које Београд нема. Спрема се такође, да подигне и свињске оборе и антриоте; дакле у опште спрема се да постане озбиљан конкурент Београду. То питање је господо, по моме мишљењу врло важно и о томе би надлежни требали да воде рачуна; и због тога треба од бор што скорију радњу да предузме. Кад с тим питањем будемо начисто, онда ћемо, господо, говорити о зајму, какав нам се допадне. И онда ако нам се допадне и овакав зајам, ја ћу бити задовољан с њим и гласаћу, јер онда општински интереси неће бити оштећени. Дакле ја сам у главном свршио све, што сам имао да кажем, и једино из оног разлога, који сам напред поменуо, ја ћу бити противан овом зајму, а познавајући расположење одбора видим, да он овај зајам неће примити.

Мијајло Павловић — На први део говора мога поштованог пријатеља, Стамениковића имао бих неколико примедба да учиним; а у овом другом делу његовог говора потпуно се слажем с њим, да треба што пре приступити тим пословима. Само, како ће се они остварити, кад општина нема средства за то? — Ми прво треба да имамо средства па тек онда да се то оствари. Г. Стамениковић је прво почео да говори о плановима, и вели да је противан овом зајму, што планови нису готови. Господо, ви знате, да је

закључен уговор са Линдлејем и Чокеом, да су они дужни те планове за 4 месеца да направе, и одмах после тога расписан би био конкурс за грађење тих радова. Ми овај зајам нећемо моћи остварити пре два месеца. Међу тим, по њиховом плану ми би морали те радове да отпочнемо у месецу новембру ове године. По том њиховом плану, због канализације нужно је да се направи један тунел, и тај би се тунел почео да гради у Новембру месецу, за остале пак радове они су се обвезали да ће их извршити у року од пет година. Дакле бојазан Стамениковићева, да ће овај новац лежати бесплодан, отпада. Ми сви, господо, вичемо како је мука наћи новац, међу тим, сад је мука, шта ћемо с тим новцем. Ми новац, господо, можемо пласирати у неку банку, и то не морамо све дати него 4—5 милиона, јер 2¹/₂ милиона морамо дати Народној Банци за дуг а два и по милиона можемо одмах да употребимо на рад; дакле, ту ћемо истина изгубити једну суму, али то није велика. Што каже да би требало да се овај зајам да sukcesивно или почесно, ја држим, да ни једна банка неће да даје новац тако почесно. Они хоће да закључе цео зајам и да сврше с тим посао, па нека води бригу о новцу онај, који је тај новац узео. Ми зајам не можемо да закључимо кад је нама воља, него кад нам људи дају, а опет велим да ту општина неће претрпети велику штету, а општина ће то с друге стране да надокнади; јер сваки конкурент, кад зна да општина има готовог новца, он ће да ради са 20% па и са 25% јевтиније, него кад општина нема новца. Ја знам, кад држава обавља разне лифериције за војеку она плаћа са 20% па и 30% скупље, за то, што нема новца, а кад би имала новца она би у суми од 10 милиона уштедила 2—3 милиона. Тако исто и ми; ми ћемо дупло надокнадити с друге стране у рађењу тих радова, за то, што ћемо имати готовог новца. Са свим овим осталим, што је говорио г. Стамениковић, ја се потпуно слажем и сасвим је тако, а грех ће пасти на нас ако оставимо Београд као што је данас. Осим тога, господо, да напоменем и то, да ћемо ми имати прихода од тих наших предузећа. Тако ми ћемо имати прихода од канализације, антриота и од кеја, тако да ће те установе саме да се исплаћују. Јер све лађе, које пристају уз нашу обалу по уговору, који имамо са Аустро Угарском, морају да плаћају. Од тих прихода можда ће се покривати интерес и отплата, и онда ће општини трошарина остати скоро као чист приход за покриће осталих трошкова.

Ја сам се, господо, разговарао са једним, који није ни Енглец ни Француз него Немац, и који је добар финансијер, и он каже, да је и он сам имао налог од општине да тражи зајам; па и ако је тако велики интерес по закону општина могла да учини са 6%, опет он нигде није могао да нађе. Ја овде имам тачан предрачун, израђен по табели Шпицеровој, колико би ми плаћали сваке године кад би за 52 године закључили зајам са 5% интереса. (Чита неке податке из те своје таблице). Дакле, ја сумњам, господо, да ћемо ми данас моћи наћи зајам под повољнијим условима; оно истина и општина даје врло јаке гаранције, али ипак кад узмете данашње наше прилике у опште, ја сумњам, да ћемо боље услове добити, а међу тим треба што пре приступити преображају Београда.

Сад решите како хоћете, а моје је дубоко уверење да бољи зајам од оваквог у данашњим приликама не можемо добити.

Милан Милашиновић — На говор г. Стамениковића имао бих да учиним ове примедбе: Г. Стамениковић каже, да би он с погледа на хитне потребе наше престонице био за то, да се овај зајам прими овакав, какав је. Но једино

замера томе, да ми улазимо у овај посао тако рећи неспремни, да управо не знамо, шта ће нела ова ствар коштати. Међу тим, господо, то не стоји баш сасвим тако. Вама је свима познато, да је од стране нашег грађевинског одељења израђен пројекат и планови заједно са предрачуном за кеј. По томе пројекту цела сума коштања кеја била би 2,500.000 дин., а вештачи, господо Линдлеј и Чоке у свом извештају такође су и о цени говорили. Они налазе да је овај предрачун грађевинског одељења нешто мало низак и да би га требало повисити са 20%. Дакле по њиховом мишљењу кеј би коштао око 3 милијона дин. Према томе, као што видите, постоји тачан предрачун за кеј. Дакле ми не улазимо у тај посао напамет.

Што се тиче пак канализације, вама је такође познато, да је општинско грађевинско одељење израдило један план за целу канализацију Београда. Предрачун и за то износи у округлој цифри три милиона дин. Детаљан пројекат истина још не постоји, али је цена коштања врло приближно срачуната; јер код канализације нема каквих ванредних тешкоћа. Линдлеј пак и ту мисли, да би требало и ту цифру повисити, и мисли да би цела мрежа канала коштала на 4 милиона дин. Дакле и кеј и канализација коштала би на 7 милиона динара по оцени ових стручњака. Не би нам стигло још само за антрпоте; али нама не би требало у почетку каквих великих зграда за антрпоте, јер ја сам био у комисији са трговцима нарочито за ове антрпоте; и ти људи кажу, да би ту требало направити само просте суве магацине у које би се смештала роба и остали наши производи. И они не би коштали више од пола милиона дин. Према томе цео би трошак око грађења тих наших предузећа изнео на 7½ милиона динара.

Из свега тога што сам до сад навео, излази, да ми не идемо у овај посао без икаквог плана и предрачуна, већ на против са једним ако не баш тачним а оно врло приближним предрачуном.

То је што сам имао да одговорим на говор г. Стаменковића.

Д-р Марко Николић — Господо! Ја нећу да се упуштам у то, да ли нам је зајам потребан; ја хоћу само да констатујем, да су нама ови послови, који се желе овим зајмом посвршавати неопходно потребни, држећи да се сви у томе слажемо. — Ви сте сви, више мање, већ доста говорили, да су потребни ови радови зарад којих је и заведена трошарина у Београду, говорили сте сви, да је крајње време да се они и у посао узму.

Ја ћу се ограничити искључно само на сам зајам. — Пало је већ доста — у прошлој и данашњој седници — разлога против овога зајма, оваквог какав је нама предложен. — Ја ћу набројати те разлоге и покушати да вам покажем добре стране овога предлога о зајму.

Први против-разлог овоме зајму је у томе, што се овај зајам закључује од један пут, што се, дакле, мисле узети свих 10 мил. у један пут како би се после с њима радило, — тврдећи, да би по општину много боље било, кад би закључила сукцесиван зајам. — Нема говора господо, да би такав зајам био много лакши, нема говора, да би општина под оваким условима, добила знатно јефтиније ових 10 мил. динара, — она би добила, вероватно, и много већи курс и исту стопу интереса. То би дошло отуда, што је мени као повериоцу много лакше дати данас само један мултијун дин, на кроз годину дана опет 1 или 2 мил. и т. д., много лакше не само с тога што не морамо тако велику суму од 10 мил. динара положити у један пут, већ и с тога, што је положивши ове године свега 1 милијон дин. радио би даље читаву годину дана са ос-

талним мојим капиталом — радио би и зарадио, што би учинило, да бих имао рачуна дати јефтиније свој новац. — Али господо, принцип, који влада и приликом закључивања наших држ. зајмова, принцип, који је и основа и овом пројекту о зајму, као и принцип, који владају код свакога зајма на облигације — такав принцип готово искључује могућност сукцесивног зајма. — Ви знате, господо, да се за онакове облигације не даје готов новац од стране повериоца него се те облигације продају на берзама, по курсовима у толико бољим у колико је дужник сигурнији и у колико дозвољава општа тражња тих или у опште ма каквих других облигација.

— Наш поверилац само је спона и измеђ нас и новчаног света, где ће он продавати наше облигације. — Проучивши тачно самога дужника, поверилац даје тим облигацијама извесан курс, водећи рачуна пошто их он сам може продати. — Код овакових зајмова мора се имати не само добар дужник, који је издао облигације већ и добар купац који ће их купити, згодно време када ће се продати и т. д. Кад наступи тако време, облигације се и продају и поверилац добија новац. Не говорећи о томе, што би се код сукцесивног зајма врло многи трошкови око котирања сваке серије нагомилавали, ја ћу напоменути саму ту евентуалност да се наше облигације не продаду по курсу који хоћемо, или не продаду у оној количини, колико је нама новца потребно. — Рецимо да наступи ма какав од врло многих узрока на куповини ма каквих хартија, рецимо рат, политичке несугласице, трзавице, какав велики новчани крах и т. д. — на нико неће да купи наше облигације нико их не тражи, нико не да новаца — а ми започели радове и новац нам треба?! Такав случај може наступити и шта ћемо онда радити? —

Ја држим, да је корисније по општину, да се не упушта ни у какве берзанске спекулације, држим да би боље било платити нешто интереса и на суво, држим да би јефтиније било имати новац у рукама, него га тражити онда, када треба и кад може наступити случај па га и недобити. — Сем овога, ја држим да је потребно, пре него што се почне радити какав посао, имати најпре сретстава у рукама да се он и доврши и да би било не економно почињати посао без довољно материјалних средстава.

Из свега овога ја долазим до закључка, да је набавка оваковог сукцесивног зајма само од штете и да га не треба примити.

Други је разлог г. Косте Петровића, који држи за понижење општинско, ако она прими контролне одборе обавезу да несме трошити овај новац ни на какве друге цели до на оне, којој је он и намењен (в. чл. 2. пројекта) а на коју се он само и сме по закону о трошарини (од 13. јуна 1884) трошити.

Господо! Моје је мишљење, да кад баш наши повериоци не би тражили овакав услов, ја бих, чини ми се био први, који би ово тражио. Ви знате, да се и у државном буџету за сваки издатак ставља нарочита буџетска позиција, која се ни на какву другу цел не сме трошити — без нарочитог олобрења — до на ону којој је намењена. — И кад се тако не ради, може бити само од штете а ни од какве користи. Ја држим, да онакав контролни одбор не само да није од штете, не само да није понижавајући, но да је он од преке потребе како због нас самих тако и због наших поверилаца — У осталом ја ћу се на ову тачку вратити још један пут

Трећи разлог који је нао против овог зајма јесте онај Д-р Николића који није требао ни смео, да падне овде међу нама. — Г. Доктор је изволео рећи, да је овај зајам и по курсу и по стопи интереса управо зеленашки! — Мени је криво, што се је г. доктор овако „на памет“

заборавио, кад се зна, да овај зајам не сме бити гори од зајма, који даје управа фондова и кад се израчуна, пројектован зајам одиста и није гори од зајмова управе фондова; не само да није гори него је чак и нешто бољи. Ми смо врло срећни, кад на наша непокретна имања можемо добити тај „зеленашки“ дуг управе фондова. — Г. доктор није сигурно рачунао, како овај зајам стоји наспрам зајмова добивених од управе, па је зато онако и рекао. — Као што се види по тач. 1 овога пројекта ми добијамо 10 мил. динара ефективних по курсу од 86,66 за сто. — Ми морамо, дакле, на сваки добивени 86,66 дин. дати облигацију од 100 дин. или, дакле, за 100 дин. облигацију на 115,39 дин. што за 10 мил. чини 11.539,349 дин. Ми смо, дакле, фактички дужни 11.539.349,18 дин. На ту суму по истоме члану пројекта имамо да плаћамо полугодишњим ратама: 5% интереса и 0,4625/6 отплате, што дакле чини амортизацију од 5,4625/6 годишње или 2,731188% полугодишње. Из тога се види, да је ануитет годишњи 630.322,68 дин. или 315.161,34 дин. полугодишње, тако да би за 50 год. или 100 полгођа исплатили овај дуг од 11.539.349,18 дин. — Ако би смо хтели овакав зајам да упоређујемо са зајмом управе фондова, морамо и код ње израчунати горњи ануитет. — Суму од 10 мил. дин. са 6% интереса и 2% отплате, дакле са 8% годишњим ануитетом, колики је он код упр. фондова, — и који би износио 800.000 дин. на горњу суму — исплатили бисмо за 235 год. или за 47 полгођа. — Међу тим ако бисмо хтели да упоређујемо овај дуг код упр. фондова са овим дугом, морамо израчунати, колики ће бити ануитет на горњу суму са 6% и 2% отплате, али не за 23,50 већ за 50 година. У томе случају ануитет годишњи износио би суму од 632.933,40 динара. Према томе је ануитет пројектованог зајма од ефективних 10 мил. дин. мањи од ануитета који би се на исту суму плаћао код управе фондова за исти број година за 2.610,72 дин., значи да би управи фондова, кад би код ње закључили зајам од 10.000.000 дин. платили за 50 год. више 135.155 динара. — Или ако бисмо толики исти дуг од 10 мил. узевши га од управе вратили у року од 47 полгођа плаћали би годишње 800.000 дин. плаћали би годишње дакле више 167.066,60 дин., чак и не водећи о томе рачуна, да је много бољи дужи рок по крају. — Из свега овога излази да је овај зајам бољи од истог таковог зајма добивеног од управе фондова, — С тога и овај разлог г. доктора отпада као неистинит.

Четврти разлог против овога зајма јесте тај, што се држи да овај зајам од 10 мил. није довољан за извршење ових великих радова, које општина има да изврши, и због којих је и дошла од државе овлашћење да заведе трошарину. —

Ми имамо по тачци 1. овог пројекта да примимо 10 мил. дин.; по тачци другој имамо да вратимо дуг Нар. Банци у 2 мил. динара направљеног за грађење водовода, тако, да би на наше остале радове остало још 8 мил. динара. — Г. Милашиновић, који те ствари боље зна од мене, рекао је мало час, да је по предрачуну та сума довољна за грађење кеова и канала па можда зар и антрпота. — И ако бисмо ми одиста направили кеј, канализацију и антрпоте — или и без њих — за овај добивени новац, ја бих био врло задовољан. Нека би општина изишла на крај са 8 мил. дин. за те послове за остало бисмо ми већ лако нашли новаца. — Ви знате, да је општина од збора београдских грађана овлашћена, да може задужити општину са 10 мил. динара. Истина да би се такво решење збора, другим збором и изменити могло, могла би се сума повећати, али ја држим, да и ако општина не може све оне послове посвршавати,

које мора по закону о трошарини, са оних 10 мил. динара, да ће она себи полићи исто и без новог зајма и на то ћу се питање мало час вратити.

С тога држим, да се општина не би требала да задужује већом сумом до оном, која јој је потребна за ове највеће послове, а то је за кеј и канале, а можда и антриоте.

Пети разлог г. Тиће Марковића односи се на тачку 4 овог пројектованог зајма, — који овлашћује општину, да она може вратити овај дуг и пре рока предвиђеним амортизационим планом с тим, да откаже даље држање новаца на 6 мес. раније и да плати премију од 2% на целу номиналну суму од 11.539.350 дин. — премију, која би, дакле, износила: 230.787 дин.

Г. Марковић држи да општина не би имала рачуна враћати овај дуг пре рока, у толико пре што се капитал, који се има вратити износи на 1.539.350 дин. више од добивеног зајма и што се има платити још и 230.787 дин. премије.

Ви знате, господо, да је овако раније исплаћивање дуга каквог онда, када се нема готовог овога новца, једна финансијска операција — конверзија, иста онаква, какву је недавно извршила и наша држава. — Конверзија је дакле враћање старог дуга — новим дугом, који је само и по језгинији — бољи — курс и по језгинији интерес набављен, па не само то, већ се и амортизационим планом предвиђени ануитет годишњи у многоме смањује повећавањем рока, држањем новца дуже година. — Нема сумње, да се једна конверзија може најбоље извршити онда када се нови дуг добије алгаи! Али то је врло редак случај. Увек има извесног курса. — И нашој општини дата је могућност да изврши оваку конверзију кад она хоће и може. — Разуме се по себи да она то не би ни могла ни смела извршити одмах, рецимо прве године, јер би онда морали платити читавих 1,770-137 дин. више него што је у ствари добила — а то би за време од једне године било — много. — Али, нека би се извршила конверзија после извесног низа година — рецимо опет сразмерно после кратког рока од пет година (припремајте при том земљиште за бољи кредит). Да претпоставимо најгори случај: да се изврши конверзија после пет година, са роком на остатак година дакле на 45 год. са курсом од 86.66 за 100 али само са 4% интереса у место 5%.

На крају пете године, дакле на време од 5 година платили смо: (в. под % амортизациони план за цео зајам од 11.539.350 дин. за 50 год. или 100 семестара.)

ануитета: 3,151.613,40 дин.

или:

интереса: 2,852.734,13 дин.

отплате: 298.879,27 дин.

3,151.613,40 дин.

т. ј. на крају пете године остаје нам дуг од 11,240.470,739.

11.539.350,

298.879,

11,240.471.

Ако бисмо дакле на крају пете године вршили конверзију, ми бисмо нашем повериоцу имали да вратимо овај остатак дуга и још премију (2%) на номиналну суму (230.787 дин.) Свега дакле, 11,471.258. Али да бисмо могли платити ових 11.471.258 дин. са курсом од 86,66 за 100 ми бисмо се морали задужити са 13.237.084 дин. У томе повећавању самога дуга приликом конверзије — са курсом, и лежи њезина штетност. — Али на ту суму од 13.237.084 дин. плаћали би годишње ануитета — 636.598,40 што би за 45 година износило суму од —

Дин. 28,646.928,00

тако, да бисмо ми платили нашем повериоцу заједно са ануитетом на првобитни дуг, за 5 година, и који износи — 3.151.619,40

свега за 50 година суму од Дин. 31.798.541,40, док би на првобитни дуг од 11.539.350 дин. платили за 50 год. по 630.322.68 дин. суму од дин. 31.516.134,00.

Из тога се види, да бисмо ми интереса на 13.237.084 дин. за 45 година по 4%, платили свега — Дин. 15.372.919,33

док би на суму од 11.539.350 дин. платили за 45 година по 5% свега — Дин. 17.092.600,00.

Оно што би мање интереса платили за исто време од 45 год. на горње суме (свега Дин. 1,719.690,62) ишло би на отплату дуга, која је у овоме случају већа, јер је и дуг већи.

Са свим другачије стоји ствар, ако би се конверзија извршила онако како она треба да се изврши; ако би се, дакле, не само добио језгинији интерес, него у исто време и већи курс. Нема сумње, да би се така правилна конверзија у толико лакше дала извршити у колико би општина од своје стране чинила све што може, и што треба да чини. — Ми имамо просечно трошаринског прихода 763.200 дин. (укупан приход за 5 год. од 1891. до закљ. 895 год. био је: 3,816.006 дин.) за отплату ануитета треба нам 630.322 дин. у злату или 724.000 дин. у сребру; остајало би нам око 40.000 дин. више од трошарине годишње. Ако би се општина установом контролног одбора, који се чл. 6 тач. 6 тражи, озбиљно бринула о тачној исплати ануитета годишњег, ако би тај контролни одбор редовно публиковао свој вишак у каси; ако би општина са 40.000 дин. претеклог трошаринског прихода као и приходом од кеја, канала антриота приходом од продатог земљишта, и т. д. сама куповала своје облигације — онда она не само да би била добар, сигуран дужник, већ би припадајући интерес на оне облигације, које има у рукама плаћала себи, а куповином самих облигација дизала би им цену. Кад би им довољно цену издигла нема сумње господо, да би она извршила конверзију са 95 за 100 и 4% интереса — и то сигурно, док би паметним руковањем овога прихода можда извршила конверзију и алгаи и 4% интереса. —

Ја сам овде израчунао колико би се директно, уштедило ако би се извршила конверзија са 90 95 за 100 и алгаи са 4% интереса. —

Ми бисмо, рецимо, на крају пете године, заједно са 2% премије били дужни свега —

Дин. 11.471.257,73.

За тај капитал потребан нам је нов зајам по курсу од 90% — сума — Дин 12.745.841 дин. Годишњи ануитет (за 45 год.) на горњу суму износи 612.973, што би за 45 година износило

Дин. 27.583.785

Плаћено је за 5 год. ануитета. 3.151.610

Свега 30,735,395

Док би за 50 год на првобитну суму од 11.539.350 дин. плаћали годишњи ануитет (5% инт.) — 630.322 дин. или за 50 година платили би суму од 31,516.100 тако да би се свега уштедила једна сума од Дин. 780.705 за време од 45 год. не рачунајући ту још и интерес; који би сваке године звукла сума од дин. 17.349 колика је разлика између ануитета годишњег по пројектованом зајму (630.322) и ануитета по овакој конверзији (612.973 дин.). — тај би интерес рецимо само по 4% износио годишњу суму од 694 дин. или за 45 година 31.228 дин. тако, да би уштеда постигнута оваковом конверзијом била у суми: Дин. 811.963-00

Ако би се извршила конверзија са 95 за 100 и 4% интереса, онда би за покриће после 5 год. — отплатио првобитног дуга заједно са 2% премије, дуга од 11,471.257 дин. ваљало набавити 12,075.008 дин. —

Годишњи ануитет (45 година) износио би —

580.711 дин.

за 45 год. платили бисмо, дакле, Дин. 26,131,995

Платили смо за 5 година

ануитета —

3,151,610

29,283,605

За нових 45 год. исплатили бисмо дакле наш дуг са уштедом од Дин. 2,232.529, којој кад би се додао интерес на уштеђени ануитет и који износи: 89.200 дин. износила би знатну суму од Дин. 2,321.729

Ако би се пак поштеним пажљивим и савесним руковањем извршила конверзија алгаи и 4% инт. онда би годишњи ануитет износио на капитал од 11.471.257 дин. за 45 год. по 4% суму од Дин. 551.675 или за 45 год. 24,825.375 сума која са плаћеним ануитетом за првих пет година у суми од Дин. — 3,151.610 дин. износи

Дин. 27,976.985

Оваковом, дакле, конверзијом, заједно са интересом на суму мањег ануитета за 45 година уштедила би општина: Дин. 3.680.713. — Господо, из свега овога ја изводим, да општина не би имала ни у каквом случају штете од извршене конверзије, држим да је мишљење г. Марковића погрешно. Не би општина после извршене конверзије плаћала премију од 3% из своје касе, ми чак не плаћамо више ануитета ни онда, када нам се дуг повишава конвертирањем, (као што се из предлога види) — то све плаћа бан та финансијска операција — плаћа конверзија. —

Сем овога до сад напоменутога, ја налазим једну малу корист за општину у суми од милион 173.000 дин. — у тачци 9 овог пројекта, по којој се понуђачи обвезују да поднесу сами све трошкове око штампања облигација, жиговине, котирања и т. д., једном речи обвезују се да све трошкове, који су у вези са котирањем ових облигација на берзама, плате сами уз награду од 1/2% по ном вред. — По уверавању људи од струке, овакови трошкови изnose минимум 2% по ном. вредн. — дакле на 230.000 дин. док наши понуђачи траже за све ово награду од 1/2% или: 57.000 дин.

Нанослетку, Господо, не треба заборавити ни то, да ће се имати користи и од врло велике ажије на злато, на коју ће вероватно, бар за неко време имати наших 10 мил. дин. прилично дејства.

На крају ових мојих посматрања, истиче се, бар за мене једно од најважнијих питања, а то је: *ко ће да рукује са ових 10 мил. дин?*

Господо! Ја нећу овде да кривим никога, нећу никоме да пребацујем да је троши трошаринске приходе, не на закону неосноване издатке, али морам рећи, што у осталом и ви сви знате, да ми, од како постоји трошарина у Београду, не само да нисмо могли да подмирујемо све наше потребе из општинских редовних прихода, не само да смо трошили и трошаринске приходе на редовне потребе, што на сваки начин није смело по закону бити, него се нисмо могли ни за време од 5 година одужити Народној Банци, одужити за дуг од 2 мил. дин. који је учињен за водовод и на рачун трошаринских прихода! —

То је један факт, о коме треба бар овом приликом водити озбиљна рачуна, јер је он врло важан у овоме послу који је пред нама. —

По тачци 2-ој овим пројектима од ових 10 мил. динара да се врати Нар. Банци 2 мил. динара (на коју се суму плаћа 6 1/2% интереса!); по тач. 6. насма в, има се установити овим добивеним дугом нарочити фонд под називом „фонд за јавно унапређење Београда у Србији“ и нарочити контролни одбор, који се има бринути, да се ни једна пара овог новца не троши на друге целих но на оне, које су законом од 14. јуна 1884. год. предвиђени. —

Моје је мишљење, господо, да су овакови услови неопходно потребни како због нас тако

и због наших поверилаца. Јер ако ми почнемо трошити овај новац, на наше обичне потребе, ако га почнемо растурати на ситне наше радове, онда ћемо за велике радове остати са мало новца и нећемо их моћи ни свршити. — Баш је у интересу нас самих, да се овако ради јер ће само така општина доћи брзо и сигурно до свршетка ових радова и отуда имати несумњиво знатне приходе, који би можда чак и покривали наш годишњи ануитет.

Ја бих лично ишао чак и даље — и то је управо онај предлог кога сам мало час споменуо. Ако би се овај зајам остварио, мој би предлог био: да се установи одишта један самосталан одбор за руковање овим новцем, један одбор сличан нашој државној самосталној монопол. ској управи. — Томе би се одбору ставило у дужност, да се управља по оним условима, који су побројани овим пројектом; али сем тога: томе би одбору ваљало створити нарочиту трошаринску касу, у коју би десетодневно улазио сав приход општ. трошарине; тај би одбор требао да рукује тим приходом и тек по исплати нужног ануитета, враћао би општини претеклу суму, тај би одбор требао да се брине о најтачнијој исплати ануитета; тај би одбор требао редовно публиковати стање своје касе и вишка преко ануитета; тај би одбор имао да се брине о приходима трошаринским, да се брине о тачном прикупљању његовом, да са управом трошарине тражи пута и начина, да се исти приходи и повећају и т. д. и т. д. — И ако бисмо само тако радили ми бисмо дошли врло брзо и до кеја и до канала, дошли би до онога што ми желимо.

Овако радећи, имали би сем свега овога још једну неоспорну велику корист. Кад би овако радили, кад би овако озбиљна рачуна водили и о нашим приходима, и о овим великим радовима, кад би чак и извесан вишак трошаринских прихода показивали, преко исплате ануитета годишњег — ми бисмо на сваки начин важили као озбиљан и сигуран дужник — и онда бисмо поред чисто финансијских околности припремили необично повољно земљиште за наше конвертирање дуга под несумњиво врло повољним околностима и условима. —

Напоследку ваља овом приликом напоменути и о изворима за даље радове наше општине. — Ја сам већ поменуо, да би се дизањем кеја на Сави добило извесно земљиште, које би припало разуме се општини. — Али не само то, — Не треба заборавити, да би осигурањем савске обале, општина добила врло велику површину сувог земљишта у бари. Тај би терен представљао онда једну огромну суму, која би врло лако и брзо ушла у касу општинску парцелирањем истога и продајом плацева. То би био један врло велики капитал, којим би се могло много што шта урадити, улепшавати варош, и т. д. и т. д. а једним чистим делом тих капитала могли би се такви исти услови створити и на источној страни Београда, на дунавској страни, где општина има још и више свога земљишта. —

Из свију ових разлога, ја налазим, да је закључивање зајма једна сасвим неопходна ствар, и што се овога зајма са финансијске стране тиче, држим и мимо мишљење наших првих финансијера, да је овај зајам повољан по општину и с тога ћу гласати за овај зајам. —

Стеван П. Поповић — Господо, ја се не слажем са онима који мисле да ћемо нешто штетовати, ако узмемо зајам раније него што почну радови да се раде. Овај зајам одобрили су грађани да се учини још пре 15 до 16 година, а ово је већ година дана како само ми радимо на том предмету. Господо, с којима смо направили уговор да нам раде на овим нашим предузећима — Ливдлеј и Чове казали су да ће почети рад у року од 3—4 месеца, а да ће остале планове

— детаљне — у току самога рада да праве. О томе ја нећу да говорим; хоћу само да кажем неколико речи односно оне штете, коју су напоменула нека господа.

Господо, кад погледате на ове провале и рупчаге по Београду, кад погледате на ове читаве реке од бујице, кад погледате на оне поплаве, које сваког пролећа чине Сава и Дунав по Београду, — па кад све то метнете на кантар с овом штетом, коју би имали, ако раније учинимо овај зајам, — онда ћу ја са чистом савешћу да гласам за овај зајам, нарочито и с тога, што смо ми конкурсом тражили тај зајам, па нам се нико није јавио — а може бити да ће проћи још 10 година па се неће нико јавити. Ја сам дакле мишљења с те стране, да треба примити ову понуду.

Што се тиче самог уговора, ја ћу бити тако слободан да скренем пажњу г. председнику на ову прву тачку уговора, у којој се каже, да ће се новац предати оној банци, за коју се споразуму с општином. Моје је мишљење, да се то има у виду, да се никако не даје страном банци. Ми имамо, господо, код нас нашу Народну Банку, и имамо довољно гаранције у њој; па нека се код ње и положи тај новац. Доцније пак, шта ћемо ми радити, како ћемо рачунати, да се избегне она штета, коју је предвидео г. Љуба Марковић, то је ствар одбора, и он ће о томе доцније размислити. И ја налазим да ће у почетку бити штете, што се новац неће моћи одмах употребити; и ми ћемо платити можда интерес за три четири месеца на суво; али свакојак, господо, макар платили тај интерес за три четири месеца на суво; опет ћемо га ми надокнадити у томе, што ћемо имати готовог новца, и моћи ћемо да плаћамо наше предузимаче и раднике одмах готовим новцем, те ћемо онда све добити бар са 20% јевтиније.

Дакле као што сам казао, ја ћу са чистом савешћу да гласам за овај зајам, а молићу г. председника, ако одбор усвоји овај зајам, да се исти пласира код наше Народне Банке, а никако код стране Банке.

То је што сам имао да кажем.

Драгутин Стаменковић — Кад сам мало пре говорио, ја сам казао да не упуштајући се у оцену какав је овај зајам, да бих ја може бити и дао свој глас за њега, имајући пред собом нужност коју Београд очекује. Али у исто време казао сам, да га не треба примити с тога, што још нисмо готови с овим предходним радовима, за које нам је нуждан овај капитал. Господа су после тога казала, да ја немам право, јер веле, да су ти планови готови. Да ли су ти планови готови ја не знам, али ја знам, да ови стручњаци још нису израдили тај план, а по моме нахођењу неће га израдити ни за годину дана још, а радове нећемо моћи почети може бити ни за годину и по дана још, међу тим ми би за све то време морали да плаћамо интерес на овај новац. Тај би интерес изнео за то време неколико стотина хиљада дина, па може бити и један милион. И то би била чиста штета коју би општина морала да претрпи. Дакле, моје је мишљење да овај зајам овакав какав је, није ни мало повољан за општину него на против да је штетан. Јер, оставимо на страну низину курса, сам овај интерес од 5¹/₂% јесте сувише висок. То они могу да траже само овамо на оријенту, а у својој земљи они не би могли да добију ни 3%, а камо ли 5¹/₂%, — особито још са оваквим гаранцијама? У томе лежи сва тежина овога зајма; јер интерес односи највише, а међу тим амортизација је врло ниска.

Г. Марко Николић говорио је о овом питању врло исцрпно; и он каже, да ни код наше Упр. фондова није ни мало бољи услов за зајам, и вели да је овај зајам под повољнијим условима

за општину, него кад би она закључила код наше Управе фондова, То, господо, не стоји. Истина, да би ми платили код управе фондова интерес 6%; али то је алпаги и то би било за 23 године амортизовано. Овако, по овој понуди, ми плаћамо интерес 5¹/₂% али за 50 година по 600.000 дина годишње. Кад би се ми код управе фондова задужили, ми би платили свега 23 милиона а овако, по овој понуди ми ћемо платити 31¹/₂ милион. а то је грдна разлика.

У осталом, ја сам и мало пре казао, а и сад понављам, да ја нећу да улазим у те финансијске стране и рачуне, али сам то хтео да кажем површно, да одговорим онима, који кажу, да је зајам добар. Имам само да кажем то, да нам је овај зајам нуждан, а кад нам је он нуждан онда не треба говорити о његовој доброту. С те стране ја сам рекао, да бих можда и гласао за овај зајам; али, кад ми још ништа немамо готово пред собом, да би могли одмах отпочети ове радове, то нам није ни потреба да се сад уваљујемо у овај дуг. Ја сумњам, господо, да ми нећемо моћи и доцније добити зајам под оваквим истим условима; јер по моме уверењу према оваквим гаранцијама, какве општина београдска даје, ми можемо увек добити само боље а никако горе услове од ових. То су разлози који су ме руководили да гласам против овог зајма.

Др. Никола Николић — Господо, ја сам још јуче казао а и сад тврдим, да су услови овога зајма врло тешки. Овај је зајам куд и камо гори од онога зајма што је наш министар финансија закључио у Паризу по курсу од 71% а са интересом 4%. Ми дајемо, господо гаранцију, која је апсолутно сигурна. Не дају нама Енглези новац на наше црне очи. Што каже један господин, да су му Енглези казали, кад би ми преместили Београд у Лондон онда би нам дали зајам под много повољнијим условима; али пошто смо ми у Турској, то нам они не даду. То није истина, то нека обесе они мачку о реп. Ми њима дајемо, господо, у залогу такав један сигуран приход, као што је трошарина, да га они у сред Лондона не могу бољег да добију; па осим тога ми се овде обвезујемо, да ако би трошарина подбацила, да то допунимо осталим приходима општинским. То би, господо, био највећи грех, кад би пристали на такве услове, да нашој сиротињи од уста откидамо, па да пунимо џепове овим Енглезима.

Ша ћемо ми да радимо са ових 8 милиона динара, кад их добијемо од те банке? То ће да нам лежи без икаквог прихода, јер код нас у Србији не би могли апсолутно нигде да пласирамо тај новац; јер наше банке не могу да плаћају интерес на толики новац. Кад би могли да пласирамо тај новац са интересом од 4%, па да и штетујемо оно 1%; али плаћати на суво цео интерес од 5% и то да пада на терет нашег грађанства, то би био највећи грех. Ја овде не видим, господо, баш такву преку потребу, да закључимо пошто по то зајам, нарочито што се канала тиче. Кад би на овоме простору, на коме је Београд, живело 600.000 душа, кад би било на њему великих фабрика, кад би у њему количина изметака и отпадака била огромна, — ја бих то и одобрио, — али тога у Београду нема. Берлин, и ако је пре 15 година бројао 1,300.000 становника и ако по простору није већи био од Београда, није још имао канализацију, него су помије улицом текле. Господо, Београд је врло ретко насељен, У њему нема више од 50.000 становника, а могло би у њему да живи милион становника. Из тих разлога дакле, ја нисам за то, да се овакав каишарски зајам прими. Осим тога ми треба зајам да тек тражимо да га sukcesивно примамо, а не овако целу суму на један пут.

Сад ћу још да вам прочитам једну објаву, која лепо илуструје наше прилике, и да видите

каква опасност прети будућности Београда, ако непајетно радили будемо и ако грађанство дажбинама преоптеретимо. Ево, шта хоће Краљевчани: (чита објаву суда општине краљевачке). — Ето, видите, шта хоће ови људи, и шта радимо ми. (Смех).

Баш кад би примили ових 10 милиона дин., ви сте чули из говора г. Марка Николића, да вам та сума неће достићи. Па, кад је то мала сума за ове наше радове, и кад ви залажете трошарину и остале приходе општинске за рачун овога зајма, питам ја вас: шта ћете ви после заложити, кад нам буде требало да довршимо те наше радове?

Господо, здравственост становништа не зависи од канализације него од добре и здраве пијаће воде: од добрих и здравих станова — у опште од свију осталих услова који чине здравственост једне вароши. Ако ви дате само канализацију, а не дате ништа остало, што иде у прилог здравствености, онда нисте учинили ништа.

Из свију ових разлога, које сам споменуо, ја ћу гласати са чистом савешћу против овога зајма, а ви решите како хоћете.

Милан Милашиновић — Г. Стаменковић напоменуо је како сам ја казао, да ће планови бити за час готови.

Ја сам говорио само о спреми, која се има да учини, а о времену за израду планова нисам ништа споменуо. Ако хоћете и о томе да сазнате, ја сам и о томе казао неколко речи; управо позвао сам се на извештај експерата, који су казали, да се концем ове године могу почети најважнији радови, као: грађење тунела и т. д. Дакле, не стоји оно што је казао г. Стаменковић, да ће ови радови почети тек после годину и по дана, него крајем ове године према извештају ових стручњака. (чује се: да се реши.)

Председник — Молим вас, господо, да чујемо само још три говорника. (Чујмо).

Мијајло Павловић — Господо, ја само могу честитати г. Дру Марку Николићу на онаквом његовом трудном раду, који је уложио, те је ову ствар онако у детаљу изнео. И држим, да ко је год имао мозга, да се морао убедити, да је заиста онако, као што је он казао. Јер рачуница је, господо, Бог. — Рачуница је тако непобитна ствар, да се ту не може врдати. (Жагор — Чује се: на ствар!). Немојте ви мене опомињати: „на ствар“ — јер сам и ја вас доста слушао. А ја имам права да искажем оно што мислим.

Г. Др. Никола Николић говорио је тако ватрено противу овог зајма, да је изгледало као да само то мора бити, што он хоће. Један доктор, господо, треба о санитарским приликама у једној вароши сасвим друкче да говори, и верујте ми, да ме његов говор просто изненађује. Он је мало пре казао: „пошто нам не достаје ова сума да извршимо све наше радове, чиме ћемо довршити оне остале радове, кад смо све заложили за гаранцију овог зајма?“

Па, господо, кад се ови радови сврше, ми ћемо од њих имати прихода. Узмите на пр. само кеј. Он ће сам себе исплаћивати од бродарине. Тако исто и канализација. Ту ће се тако исто плаћати за употребу канала као што се данас плаћа водовод. Тако има изгледа да ће нама трошарина остати чист приход, који можемо употребити на друге наше потребе. Дакле тај прекор г. доктора отпада.

Осим тога, г. доктор казао је како је овај наш зајам гори него што је држава закључила у Паризу. Мени се чини, да г. доктор није добро срачунао; јер кад би он израчунао нашао би, да је државни зајам закључен по курсу од 70% с интересом по 4% и за 72 године излази то исто као и овај зајам наш који би се имао закључити за 50 година. Међу тим, курс државног

зајма није сталан, јер чули сте да је закључено ових 16 милиона по курсу од 66% а ко зна како ће се оно ресто до 70 милиона закључити?!

Дакле, у том погледу је овај наш зајам куд и камо бољи. Али из свега овога излази, да се хтело намерно да се заведе одбор, или најбоље да се изразим, да г. доктор није рачунао; и за то сам сматрао за дужност, да кажем ово неколко речи, да побијем његово извртање; — а остало, казао сам пре, што сам имао да кажем о овоме зајму, — а г. Марко Николић то је врло лепо срачунао и са финансијске стране објаснио.

На послетку, још једном да кажем, да ја сумњам да ћемо моћи бољи зајам од овога да закључимо још за 5 и 10 година.

Др. Марко Николић — Ја сам сматрао за дужност да мотивишем своје гласање, и с тога вас молим да ме извините што ћу опет да кажем неколко речи.

Говорећи о зајму ја сам хтео да израчунам, како стојимо са овим зајмом у опште, и хтео сам да изнесем како би стајали кад би тај зајам учинили код Управе Фондова.

Мени изгледа, да је г. Стаменковић погрешно чуо оно, што сам ја казао. Ја сам казао такође да се један дуг код Управе фондова амортизира за 23 године са интересом 6% и отплатом 2%. И онда наравно, да мора бити много мањи него овај за 50 година. Али ја сам узео како би тај дуг код Управе изгледао кад би се плаћао за 50 година као и овај а не за 23; и онда сам извео закључак са фактима да би био много тежи него овај.

Друго. Г. Др. Никола Николић поменуо је како сам ја сам казао да ових 8 милиона дин. нису довољни. То је истина. Ја то и сад 10-

нављам; и због тога г. доктор не треба да се љути и да се жести. Али ја сам тако исто казао како може томе да се доскочи. И г. Мијајло Павловић је нешто напоменуо односно тога. И он је рекао како ћемо ми имати прихода од канала, антрпота и кеја. Прво по конвенцији између Аустро-Угарске и Србије, имамо право да наплаћујемо на све бродове који пристају уз обалу београдску онолику бродарину, колико управо износи интерес на капитал, уложен за грађење кеја. То нама мора да се плаћа. Према томе кеј сам себе исплаћује. И онда можемо приход од трошарине који би плаћали за кеј употребити на друге ствари. Тако исто плаћаће се и за канализацију и за антрпоте.

Ја сам у свом говору тако исто напоменуо, како би требало да се установи један самостални одбор, који ће да руководи приходима трошаринским. Тај одбор могли би да изберемо од стране општинског одбора у договору са Народном Банком. Он би управо био контрола, која би назила да се трошарински приходи улажу у нарочиту касу, из које се не би смело да вади новац и да се употребљава на друге ствари, него на оне, на што је законом о трошарини одређен. На тај начин ми би имали један суфицит који би могли да употребимо на друге ствари, за које не би достигао овај зајам од 8 милиона.

Из тих разлога ја мислим, да би могли на тај начин да се помогнемо.

То сам сматрао за дужност да кажем у допуну овог малопређашњег говора.

(Наставиће се)

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

Стање на дан 30. јуна 1896. год.

РЕДНИ БРОЈ	Назив рачуна	ОБРТ			СТАЊЕ				
		Д	К	С	Д	К	С		
1	Рачун благајне	1167087	79	944935	—	222152	50	—	—
2	" привремених издатака	438763	68	157027	75	281735	93	—	—
3	" хартија од вредности	18438	—	—	—	18438	—	—	—
4	" непокретности	5297955	03	—	—	5297955	03	—	—
5	" покретности	78771	64	—	—	78771	64	—	—
6	" грађења кеа	82834	96	—	—	82834	96	—	—
7	" " водовода	2826343	53	792	20	2825551	33	—	—
8	" " калдрме из зајма	696059	93	291	17	695768	76	—	—
9	" " канализације	43612	75	—	—	43612	75	—	—
10	" " школе у л. крају	212073	54	—	—	212073	54	—	—
11	" " " у Палилули	170157	97	—	—	170157	97	—	—
12	" " цркве у дун крају	53983	18	—	—	53983	18	—	—
13	" дужника разних	94682	07	—	—	94682	07	—	—
14	" " калдрме	182457	30	1195	96	181261	34	—	—
15	" " водовода	61403	34	57241	97	4161	37	—	—
16	" " трошарински	28776	19	2903	96	25872	23	—	—
17	" поверилаца разних	98727	60	540560	49	—	—	441832	89
18	" фондова разних	—	—	157424	32	—	—	157424	32
19	" касе фонда гробљанског	—	—	81407	09	—	—	81407	09
20	" фонда регулационог	—	—	19367	99	—	—	19367	99
21	" управе фонд. за раз. фонд.	8365	76	—	—	8365	76	—	—
22	" " " " регул. "	44551	28	—	—	44551	28	—	—
23	" " трошарине	423303	01	376546	10	46756	91	—	—
24	" " водовода	170665	09	159730	99	10934	10	—	—
25	" " фондова за зајмове	—	—	104121	04	—	—	104121	04
26	" пријема	2160000	—	6403200	—	—	—	4243200	—
27	" остава код Нар. Банке	6020000	—	2020000	—	4000000	—	—	—
28	" Народне Банке	80000	—	2073805	25	—	—	1993805	25
29	" преносних кредита	17225	09	237333	46	—	—	220108	37
30	" ажије резервне	—	—	2311	35	—	—	2311	35
31	" прихода по буџету	4963	65	509760	53	—	—	504796	88
32	" расхода " "	451498	01	3070	—	448428	01	—	—
33	" гробљанског буџета	7530	38	14779	68	—	—	7249	30
34	" буџета трошаринског	109983	87	299345	73	—	—	189361	86
35	" главнице	86107	48	6969169	80	—	—	6883062	32
		21136322	12	21136322	12	14848048	66	14848048	66

10. јула 1896. год. у Београду.

Мл. књиговођа,
Милија Јовановић.

Гл. књиговођа,
К. Ј. Јанковић.

СТЕЧАЈ

Општини београдској потребна је зграда за основну школу на Савинцу.

Зграда треба да је толико пространа, да могу у њој бити 6 учионица. Поред тога треба да има најмање још 4 собе за канцеларије наставника и стан фамулуза; даље да има шупу или подрум за дрва, као и авлију што пространију.

Зграда треба да је здрава и у добром стању, да је видна и чиста, у опште да је употребљива за становање.

Примиће се понуда и за оне зграде у којима могу бити три учионице.

Понуде треба послати економном одељењу овог суда најдаље до 20. јула ове године.

У понуди мора бити означено тачно где се зграда налази (улица и број зграде), колика је месечна кирија и каквих историја има.

Зграде могу бити у околини садањих зграда у којима су основне школе на Савинцу.

Ко има овакову зграду и жели је дати под закуп, позива се да до означеног времена поднесе понуду.

АБр. 4539. — Од Суда општине београдске, 28. јуна 1896. год у Београду.

ОБЈАВА

По одобрењу г. Министра Народне Привреде од 4. ов. месеца ПБр. 2720 држаће се у општини влашко-пољској **марвени панађур** 1, 2. и 3. августа ове године, на коме ће се продавати сви ово земаљски производи.

Ово се јавља свима привредницима, трговцима и занатлијама те да овај панађур у што већем броју посете.

Вашариште је на врло угодном месту између жељезничке станице Младеновца и Влаш.-Поља, поред кога пролази друм београдско-крагујевачки.

Од суда општине влашко-пољске, 10. Јуна 1896. год. Бр. 1220 у Вл. Пољу.

ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ ВАРОШИ БЕОГРАДА

У седмици од 4. Јула 1896. год. до 10. Јула 1896. год. допутовало 965 путника — одпутовало 767 путника.

Постојбина приспелих путника :

ПОДА		Из Србије	Аустро-Угарске	Бесне и Херцегов.	Црне-Гор.	Грчке	Турске	Бугарске	Румуније	Русије	Германије	Француске	Италије	Велике Британије	Осталих Европ. држава	Ван Европе
МУШКИХ	ЖЕНСКИХ															
796	169	475	200	46	18	10	45	41	17	12	24	11	39	9	18	—

Занимање путника :														Допутовали :		Разлика :	
Лежаци и економи	Занатлије	Трговци	Чиновани и интелек.	Војска	Ученици	Индустријалци	Гостиничари	Шлекуланти и плъри	Радници	Надничари	Слуге и келнери	Пролетаријат	У јавним локалитетима	У приватним станима новима	Допутовалих	Отпутовалих	
136	31	335	134	36	34	20	53	31	55	38	60	2	831	134	+ 198	—	

11. јула 1896. год.

Из статистичног одељења општ. вар. Београда.

Удружење службеника Београдске општине за штедњу

Према решењу управног одбора, удружење ће у идућем XII колу Српске државне класне лутрије суделовати са стотину осмина.

Срећке које су набављене за удружење, ноћињу са бројем 18.401 а свршавају се са бројем 18.500.

О овоме се извештавају чланови удружења.

25. јуна 1896. год.

Београд.

Благајник удружења,
Милија Јовановић

ТАКСЕ ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове : Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски :

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0-25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0-70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1-50 д.

За квартове: Дорћолски и палилулски :

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0-20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0-60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1— д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године. АБр. 9449.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Гробарина:

- а) Гроб за децу 7— д.
- б) Гроб за одрасле 12— д.
- в) Мала гробница 555-52 д.
- г) Велика гробница III реда 998-93 д.
- д) Велика гробница II реда 1099-93 д.
- е) Велика гробница I реда 1684-57 д.

II. Пражњење помијара и нужиња:

- а) Од кубног метра 7-00 д.
- б) Од акова 0-35 д.

III. Димничарство :

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0-20 д.
- б) За незидан шпархерд 0-20 д.
- в) За узидан 0-40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0-50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0-20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака 0-10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0-10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0-20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0-75 д.

ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ ЗА МРТВАЧКА КОЛА

- а) Проста кола са 2 коња 10— д.
- б) Кола са анђелима са 2 коња 18— д.
- в) Стаклена кола са 2 коња 24— д.
- г) Стаклена кола са 4 коња 60— д.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА ОПШТИНСКОМ КАНТАРУ
Од 5. јуна до 12. јула 1896. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		највећа		најмања	
		дин	пр.	дин	пр.
	Арпаџика	—	—	—	—
	Боранија	—	—	—	—
259	Брашна кукурузна	11	—	10	—
360	Брашна пшенична	16	—	14	—
191	Вина бела (од лит.)	—	70	—	50
	Вина црна (од лит.)	—	—	—	—
680	Волова	45	—	40	—
	Вуне не пране	—	—	—	—
2196	Говеђине	80	—	70	—
4123	Јабuka	20	—	10	—
1113822	Јечма нова	6	20	6	—
11	Кајмака	120	—	100	—
12991	Кожа јагњених	—	—	—	—
	Коре брезове	—	—	—	—
70880	Креча	3	60	3	20
636	Кромпира нови	8	—	5	—
1591	Крушака	40	—	15	—
	Кудеље	—	—	—	—
6475	Кукуруза	7	50	7	—
457	Лука црна	10	—	8	—
12	Масла	120	—	100	—
254	Масти	80	—	75	—
576	Овса	10	50	10	—
56280	Пшенице	—	—	—	—
653	Ражи	9	50	9	—
	Ракије ком. (од лит.)	—	—	—	—
	Ракије ком. меке "	—	—	—	—
	Ракије шљ. љуте "	—	50	—	—
7128	Ракије шљ. меке "	—	—	—	—
16751	Свиња дебелих	60	—	50	—
	Свиња средњих	—	—	—	—
23810	Сена	4	—	3	—
1293	Спра	3	—	2	—
1690	Сламе	5	—	—	—
949	Угљена дрвеног	7	—	5	—
225	Шипарке	10	50	10	—
150	Шљива сирових	—	—	—	—
13782	Разног воћа	—	—	—	—
9865	Поврћа	—	—	—	—
10000	Цемента	—	—	—	—
2551	Разне ситнице	—	—	—	—
670	Јаја	—	—	—	—
8800	Минералне воде	—	—	—	—
3200	Земље за судове	—	—	—	—